

Sjulsønnene i Våle

I Våle i Vestfold dukker det opp til dels mange med patronymikon Sjulsøn og Sjulsdatter. Noen av dem er godt dokumentert, andre ikke. Jeg skal her forsøke å redegjøre for noen av dem. De viser seg å tilhøre to familier, én som gjorde seg bemerket i bygda, og en annen som ikke gjorde det fullt så godt.

I bygdeboka for Våle står det under husmenn på Svinevoll knapt to linjer om en Halvor Sjulsøn som bodde der i 1840-årene.¹ Halvor blir gift i Våle kirke 6. november 1846 med Anne Pedersdatter fra Rollag i Buskerud. Den ene forloveren het Ole Sjulsøn. Er det er bror? Bygdebokforfatteren har skrevet at Halvor var fra Hillestad. Ser en på vielsen i kirkeboka, kan hjemstedet likeså godt tolkes som Hedenstad!

Under Bibo under Prestegården finnes i bygdeboka en Ole Sjulsøn.² Kan han ha vært forloveren og eventuelt en bror? Her står det oppgitt at han var fra Lindtvedt i Sandsvær. Ved å sjekke Sandsvær bygdebok under Lindtvet i Efteløt,³ finner vi familien under Høgås under Lindtvedt.

1 *Sjul Olsson, Høgås, død før 1839. Gift 6. september 1813 i Efteløt kirke med *Katrine Marie Mathisdatter*, f. 1788 på Hostvedt Østre i Efteløt, d. 24. mai 1855 på Såtvedt i Efteløt.*

Alderen til Sjul oppgis ikke ved vielsen, heller ikke hvor han var fra. Han står allerede under Høgås ved vielsen. Ifølge Sandsvær boka må han ha dødd før 1839, da Katrine står som enke og inderst på Laugerudmoen i 1839 ved sønnen Halvors konfirmasjon.

En liten indikasjon på hvor Sjul var fra får vi allikevel. Hans yngste sønn Anders er født på Dal-eie i Hedenstad. På Dal ble det født en Sjul 1783, uten at han er nevnt noe mer, men å bevise at det er samme mann, har jeg foreløpig ikke tatt tak i. Sjuls barn var:

¹ Sigurd H. Unneberg: Våle bygdebok, bd I (1961), s. 1007.

² Våle bygdebok, bd I, s. 838.

³ Olav Såtvedt: Sandsvær bygdebok, bd IV (1994), s. 618.

- 2A *Ole Sjulsøn*, f. 20. mars 1814 på Høgås under Lindtvedt, d. 2. november 1875. Gift 23. oktober 1840 i Våle kirke med *Else Marie Andersdatter*, f. ca 1808 på Hostvedt i Efteløt, (ifølge vielsen i Våle, der farens navn er oppgitt å være Anders Olsson), d. 18. november 1875. Jeg kan imidlertid ikke se at hun er født i Sandsvær i aktuelt tidsrom. Ole dro ca. 1838 til Våle som tjenestedreng, og han drev Bibo under Våle Prestegård,⁴ der alle barna er født. Både Ole og Else Marie døde på Eikelund i Våle – antagelig er det Eikelund under Robakk.
- 2B *Mathias Sjulsøn*, f. 21. september 1816 på Høgås. Gift 25. august 1841 i Efteløt kirke med *Grete Maria Olsdatter*, f. 1811 på Hov Søndre i Efteløt. De kom til Kongsberg.
- 2C *Jacob Sjulsøn*, f. 26. november 1818 på Høgås. Gift 30. november 1850 i Kongsberg kirke med *Anne Katrine Jensdatter*, f. ca. 1820 på Kongsberg. Bosatt på Kongsberg i 1865.
- 2D *Halvor Sjulsøn*, f. 11. desember 1822 på Brønnstad-eie i Hedenstad sogn i Sandsvær. Gift 6. november 1846 i Våle kirke med *Anne Pedersdatter*, f. ca. 1816 i Rollag.
- 2E *Anders Sjulsøn*, f. 16. oktober 1827 på Dal-eie i Hedenstad, d. 1901 på Mellom Foss-eie i Tuft sogn i Sandsvær. Gift 25. mai 1858 i Efteløt kirke med *Inger Sofie Hansdatter*, f. 1834 på Foss-eie.

Den mest interessante av disse barna er kanskje Halvor Sjulsøn (2D). Han førte en omflakkende tilværelse. Ved vielsen i 1846 var han som tidligere nevnt på Svinevoll som husmann. I 1844 står han under Haugtuft i Våle, da han var fadder for sin niese Sofie Amalie. I 1846 var han under Vestre Tangen i Våle, skjønt han samme år står under Svinevoll ved vielsen.

25. april 1850 flyttet han med kone og sønnen Kristian til Brunlanes.⁵ De ankom Bentsrød i Tanum sogn i Brunlanes 1. mai 1850.⁶ Sønnen Kristian Halvorsøn står som utflyttet fra Våle til Amerika alene 7. april 1855!⁷ Han står igjen under Svinevoll. Foreldrene er ikke nevnt, og han står helt alene som utflyttet på dette tidsrommet i kirkeboka.

Halvor Sjulsøn og Anne Pedersdatter fikk flere barn i Søndre Vestfold, og vi kan sette opp følgende oversikt:

- 3A *Karen Sophie Halvorsdatter*, f. 26. oktober 1847 på Svinevoll i Våle, død 16. februar 1849 samme sted.

- 3B *Kristian Halvorsøn*, f. 15. mars 1849 på Svinevoll.
- 3C *Syvert Halvorsøn*, f. 3. november 1850 på Bentsrød i Brunlanes.⁸
- 3D *Andrine Halvorsdatter*, f. 29. juli 1853 i Larvik.

Hele familien flyttet fra Tanum til Larvik 14. april 1852,⁹ og 30. april 1855¹⁰ flyttet familien til Nord-Amerika fra Larvik. Hvorfor sønnen Kristian også er nevnt som utflyttet/emigrert alene fra Våle en uke før, er uvisst!

Så over til den andre familien:

- 1 *Sjul Nilsson*, f. 1735, fra Røsholt-eie i Efteløt, død 17. mai 1835 på Veierud under Robakk i Våle. Gift 1783 i Efteløt kirke med *Kristine Andersdatter*, f. 1758 på Hvål Nordre i Komnes sogn i Sandsvær, d. 1796 i Rønningen under Hvål i Komnes. Barn:
- 2A *Nils Sjulsøn*, f. 1785 på Rønningen under Hvål, d. 17. mai 1835 på Veierud under Robak. Gift 22. desember 1810 i Våle kirke med *Kirstine Tormodsdatter*, f. 1781 på Sørurum i Våle, d. 25.11.1851 på Veierud.
- 2B *Anders Sjulsøn*, f. 1788 på Rønningen, d. 27. oktober 1860 på Store Fon-eie i Fon sogn i Ramnes. Gift 14. oktober 1817 i Våle kirke med *Ingeborg Knutsdatter*, f. 1790 på Fossan Mølle i Våle, d. 8. november 1878 på Store Fon.
- 2C *Sjul Sjulsøn*, f. 1790 på Rønningen, d. 28. januar 1839 på Robakk i Våle. Gift 6. oktober 1825 i Våle kirke med *Grete Sofie Hermansdatter*, f. 1804 på Ofigstad i Våle, d. 29. mai 1877 på Robakk.
- 2D *Hans Sjulsøn*, f. 1793 på Rønningen, d. 19. august 1869 på Mellom Bakstvold i Våle. Gift 7. august 1818 i Våle kirke med *Ingeborg Marie Andersdatter*, f. 1798 på Lia under Våle Prestegård, d. 8. juli 1876 på Mellom Bakstvål.

Etter at den første kona til Sjul døde, giftet han seg 29. mai 1798 i Komnes kirke med *Anne*

⁴ Våle bygdebok, bd I, s. 838.

⁵ Våle mini I 9B, 1841–1860, pag. 672.

⁶ Brunlanes mini 4, 1846–1862 s. 348, nr. 16.

⁷ Våle mini I 9B, 1841–1860, pag. 702.

⁸ Han er ikke nevnt da familien flyttet til Larvik 14. april 1852, men jeg finner ham heller ikke død i Brunlanes.

⁹ Larvik mini I 3, 1848–1856, pag. 320.

¹⁰ Larvik mini I 3, 1848–1856, pag. 329.

Helgesdatter, f. 1761 på Føske i Komnes, d. 24. april 1845 på Mellom Solberg i Botne. De fikk ett barn i Sandsvær og – etter å ha satt kursen mot Våle – ett til:

2E *Berte Kirstine Sjulsdatter*, f. 1799 på Rønningen, d. 3. september 1866 på Mellom Solberg i Botne. Gift 29. november 1821 i Våle kirke med Ole Aslesøn, f. 1796 i Sigdal i Buskerud, d. 4. februar 1860. De drev Mellom Solberg i Botne fra 1824 til 1860.

2F *Marte Karine Sjulsdatter*, f. 1805 på Robakk i Våle, d. 13. mars 1836 på Lofstad i Undrumsdal sogn i Våle. Gift 30. desember 1830 i Våle kirke med *Kristian Paulsøn*, f. 1804 på Lofstad i Undrumsdal, d. 10. oktober 1871 på Knappstad i Undrumsdal.

Etterkommerne etter Sjul Nilssøn er stort sett vel dokumentert i Våle bygdebok, og jeg går derfor ikke inn på dem her. Allikevel ser det ut til at bygdeboka ikke har fanget opp at både Hans og broren Anders tilbrakte en tid i Ramnes, hvor også Anders døde.

Hans Sjulsøn kjøpte Rove under Solberg i Fon, som han antagelig benyttet som et underbruk fra 1825 til 1828 (ingen av barna hans ble født der; alle i Våle). Som kjøper står han under Skolen under Våle Prestegård, der barna ble født i tidsrommet 1819–1828. Deretter kjøpte han Mellom Bakstvold, som han drev frem til sin død. I 1828 solgte han til broren Anders, som hadde dette i ti år, frem til 1838.

Anders er det vanskeligere å følge, men hans tre eldste barn er konfirmert i Fon kirke, mens familien bor på Rove. Ved den yngste sønnen Anders' konfirmasjon i 1841 står han derimot under Hærkjeft-eie i Fon, men han er ikke nevnt i bygdeboka under denne plassen. Det kan ha vært plassen Holmene under Hærkjeft, der hans niese Anne Sofie Olsdatter og ektemannen Lars Hansøn bodde (hun var datter av Berte Kristine Sjulsdatter og Ole Aslesøn på Mellom Solberg i Botne).

Da den eldste sønnen Syvert Andersøn giftet seg i Slagen i 1844 med Maren Andrea Jacobsdatter (f. 1820 på Vik i Sem), står Anders som "Anders Sivertsen Egelund. Antagelig er det noe han kaller seg, da verken utførselslister for Våle eller innførselslister for Botne nevner noe om Anders Sjulsøn i tidsrommet 1841–1844.

Anders Sjulsøn døde på Fon-eie, antakelig under Store Fon, der hans datter Karen Kirstine var gift med Jens Halvorsøn. Kona til Anders, Ingeborg Knutsdatter, fikk opphold hos datter og svigersønn etter mannens død, og hun døde der 7. november 1878.

Jeg har her forsøkt å sette på plass noen av menneskene med patronymikon Sjul-. Selv om de tilhørte to forskjellige familier, bodde de nær hverandre på et ganske så begrenset område rundt Våle kirke, med sine mange underbruk og husmannsplasser.

Rune Helland har e-postadresse ruhelland@bluezone.no.

GRASROT ANDELEN

Grasrotandelen lanseres 1. mars 2009!

Støtt Vestfold Slektshistorielag når du tipper

Spiller du Lotto eller tipper på fotball, har du fra 1. mars kunnet bidra til at 5 % av innsatsen går uavkortet fra Norsk Tipping til et lag eller en forening som er registrert i Frivillighetsregisteret som grasrotmottaker.

Vestfold Slektshistorielag er registrert, og du kan derfor bidra til lagets inntekter. Den eneste forutsetningen er at du er registrert spiller med spillekort. Du finner flere opplysninger på www.vestfoldslektshistorielag.com og på www.norsk-tipping.no. Vestfold Slektshistorielags organisasjonsnummer er 984 331 274, og dette kan du oppgi til kommisjonæren for å registrere at din grasrotandel skal gå til Vestfold Slektshistorielag.